

Коломоєць І.М.,
студ. ОЕФ, групи 8.509,
Економічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет».
Науковий керівник- Кучерова Т.П.,
старший викладач кафедри обліку і аудиту

ОПТИМІЗАЦІЯ РІВНЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Управління грошовими коштами є одним з найважливіших напрямків управління фінансами, оскільки наявність та достатність грошових коштів обумовлює життєздатність будь-якого підприємства. Воно включає в себе розрахунок часу обороту грошових коштів (фінансовий цикл), аналіз грошових потоків і їх прогнозування, визначення оптимального рівня грошових коштів, складання планів (бюджетів) грошових коштів. [1, с.290]. Серед цих напрямків оптимізація рівня грошових коштів на підприємстві є найперспективнішою складовою управління та контролю за грошовими коштами і в той самий час найменш використовуваною вітчизняними підприємствами на сучасному етапі їх розвитку.

Отже, питання оптимізації середнього залишку грошових коштів з метою визначення такого їх обсягу, який, з одного боку, позбавив би підприємство ризику виникнення дефіциту грошових активів, а з іншого – виключив можливість утворення занадто великої маси грошових коштів на рахунках та в касі суб'єкта господарювання.

Управління грошовими коштами включає такі етапи [3, с.202]. На першому етапі аналізується ступінь участі грошових коштів в оборотних активах підприємства в динаміці. Для цього розраховуються наступні показники:

1) коефіцієнт участі грошових коштів в оборотних активах: $K_u = C_3 / O_A$,

де K_u – коефіцієнт участі грошових коштів в оборотних активах, C_3 – середній залишок грошових коштів в аналізованому періоді, O_A – середня сума оборотних активів в аналізованому періоді.

2) середній період обороту грошових коштів: $P_o = C_3 / V_d$,

де P_o – середній період обороту грошових коштів, V_d – одноденна виручка від реалізації продукції в аналізованому періоді.

3) кількість оборотів грошових коштів: $K_o = O_p / C_3$,

де K_o – кількість оборотів грошових коштів в аналізованому періоді, O_p – обсяг реалізації продукції за аналізований період.

Результати проведеного аналізу використовуються для визначення оптимального залишку грошових коштів для здійснення поточної діяльності за формулою:

$C_{zo} = C_{Bp} / K_o$,

де C_{zo} – сума оптимального залишку грошових коштів для здійснення поточної діяльності, C_{Bp} – сума грошового обороту (сума витрачених коштів), K_o – кількість оборотів грошових коштів в минулому періоді.

За допомогою цих показників розраховуємо оптимальний рівень грошових коштів для ПАТ «Криворіжгаз» (табл. 1).

За даними табл. 1 коефіцієнт участі грошових коштів в оборотних активах збільшився на 0,035 і склав у 2011 році 0,052, що негативно характеризує роботу підприємства. За аналізований період збільшився період обороту грошових коштів в порівнянні з минулим періодом на 11,64 днів, що свідчить про уповільнення оборотності грошових коштів і є негативним в роботі підприємства. Зменшилась кількість оборотів грошових коштів у 2011 році у порівнянні з 2010 роком на 19,3, що свідчить про неефективне використання грошових коштів. Розрахували оптимальний

рівень грошових коштів для ПАТ «Криворіжгаз», який склав 4824,9 тис. грн..

Таблиця 1

Розрахунок оптимального рівня грошових коштів ПАТ «Криворіжгаз»

Показники	Дані за 2010р.	Дані за 2011 р.	Відхилення
1. Середній залишок грошових коштів	1939,0	6216,5	+4277,5
2. Середня сума оборотних активів	111181	119786	+8605
3. Одноденна виручка від реалізації продукції	193,46	286,95	+93,49
4. Обсяг реалізації продукції	69647	103303	+33656
5. Сума грошового обороту	28259	80119	+51860
6. Коефіцієнт участі грошових коштів в оборотних активах	0,017	0,052	+0,035
7. Середній період обороту грошових коштів	10,02	21,66	+11,64
8. Кількість оборотів грошових коштів	35,92	16,62	-19,3
9. Сума оптимального залишку грошових коштів	786,7	4824,9	+4038,2

Виходячи з приведеної формули є два шляхи зменшення мінімального залишку грошових коштів.

По-перше, за рахунок оптимізації грошового обороту в плановому періоді, по-друге, шляхом прискорення оборотності грошових коштів.

Оптимізувати грошовий оборот підприємства можна шляхом корегування потоків платежів, запровадження режиму економії, зменшення потреби у фінансових ресурсах. До основних заходів щодо зменшення грошового обороту можна віднести: виключення зайвих платежів за сировину, матеріали за рахунок їх більш економного та раціонального використання; оптимізація бази оподаткування; придбання основних засобів на правах оренди та лізингу; купівля товарно-матеріальних цінностей на умовах відстрочки платежу; пролонгацію кредитів та перенесення строку окремих платежів за домовленістю з постачальниками та інші. Прискорення оборотності грошових коштів може бути забезпечене за рахунок зменшення тривалості операційного та фінансового циклів; своєчасної інкасації; зменшення обсягів готівкових розрахунків; скорочення питомої ваги тих форм розрахунків з постачальниками, які потребують тимчасового резервування грошових коштів на банківських рахунках, тобто застосування акредитивної форми розрахунків та розрахунків чеками [3, с.207].

Таким чином, при високій впевненості у майбутніх грошових потоках можна тримати менший залишок грошових коштів на поточних рахунках.

Література:

1. Слав'юк Р.А. *Фінанси підприємств* : підруч. / Р. А. Слав'юк ; М-во освіти і науки України ; Національний банк України ; Ун-т банківської справи. - Київ : УБС НБУ : Знання, 2010. - 550 с.
2. *Фінансовий менеджмент. Підручник К.: КНЕУ, 2005. Керівник авторського колективу авторів і науковий редактор, професор А. М. Поддєрьогін. — 536 с.*